



FIOD
Belastingdienst

FIOD

Aansprekend opsporen



Inhoud

Preventie en opsporing	4
De organisatie	6
Samenwerken tegen fraude	7
Bijzondere Opsporingsdiensten	7
Van fraudemelding tot onderzoek en vervolging	8
Stap 1: Meldingen selecteren	10
Stap 2: Tripartiete Overleg	12
Stap 3: Het onderzoeksvoorstel - Capaciteit inschatten	13
Stap 4: Het onderzoeksvoorstel - Methoden en middelen	14
Stap 5: Onderzoeksvoorstel accepteren	15
Stap 6: Het onderzoek	16
Stap 7: Overdragen en vervolgen	18



Preventie en opsporing

De FIOD is de bijzondere opsporingsdienst van de Belastingdienst. De FIOD werkt aan het bestrijden van fiscale, financieel-economische en goederenfraude, het waarborgen van de integriteit van het financiële stelsel en de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit, in het bijzonder de financiële component daarvan. Fraudebestrijding is niet alleen financieel maar ook maatschappelijk belangrijk; het werkt preventief en is een duidelijk signaal naar de samenleving dat fraude wordt aangepakt.

Fraude is niet gebonden aan landsgrenzen. Het vrije verkeer binnen de Europese Unie en de snelle ontwikkelingen op het gebied van communicatiemiddelen brengen ruimere fraudemogelijkheden met zich mee en maken internationale samenwerking voor de FIOD steeds belangrijker. Daarom kijkt de FIOD over de grenzen heen en werkt hij intensief samen met andere buitenlandse opsporingsdiensten.

In deze brochure wordt een beeld geschetst van het opsporingsproces van de FIOD. Hoe komen meldingen binnen? Welke fraudezaken nemen we in behandeling? Wat gaat aan zo'n onderzoek vooraf? Hoe pakken we een onderzoek aan? En hoe werken we samen met het Openbaar Ministerie?

De organisatie

De Belastingdienst kent drie primaire processen, namelijk belastingen, douane en toeslagen. De FIOD is verantwoordelijk voor de strafrechtelijke handhaving van de fraude in deze processen. De ruim 30.000 medewerkers van de Belastingdienst zijn verantwoordelijk voor een groot aantal verschillende taken. Jaarlijks verwerkt de Belastingdienst de verschillende aangiften van zes miljoen particulieren en 1,1 miljoen ondernemers. De Belastingdienst/Toeslagen is verantwoordelijk voor de betaling van de huur-, zorg- en kinderopvangtoeslag en de Belastingdienst/Douane houdt toezicht op de in-, uit- en doorvoer van goederen.

Op het moment dat iemand belasting ontduikt of op andere manier fraudeert, kan de FIOD optreden. Daarbij richten de ruim 1100 medewerkers van de FIOD zich op het strafrechtelijk tegengaan van:

- fiscale fraude (o.a. BTW-/carrouselfraude, accijnsfraude of verzwegen buitenlands vermogen);
- financieel-economische fraude (misbruik van voorkennis, faillissementsfraude, fraude met vastgoed, witwassen, etc.) en
- fraude met specifieke goederen (strategische goederen en sancties, grondstoffen voor drugs, intellectueel eigendom, etc.).

De FIOD kent zes regio's; de kantoren zijn op diverse locaties in Nederland gehuisvest. Het managementteam en de centrale staf zijn gevestigd in Utrecht. Op alle locaties zijn opsporingsteams werkzaam. Daarnaast zijn er antiwitwasteams, teams (strategische) opsporingsinformatie, een team internationaal en een criminele inlichtingen eenheid (CIE). Bovendien beschikt de FIOD over eigen aanhoudingseenheden.

Samenwerken tegen fraude

Om fraude zo effectief mogelijk te bestrijden, werkt de FIOD intensief samen met de Belastingdienst en andere toezichthouders, zoals de Autoriteit Financiële Markten, De Nederlandsche Bank en de Nederlandse Zorgautoriteit. Deze toezichthouders kunnen zaken voordragen voor strafrechtelijke aanpak. Besluitvorming daarover vindt plaats in samenspraak met de anmeldende toezichthouder, de FIOD en met het Openbaar Ministerie.

Ook wordt samengewerkt met andere diensten, zoals de drie andere bijzondere opsporingsdiensten (de Inspectie SZW Directie Opsporing, de NVWA-IOD en de ILT-IOD), maar ook met Politie Nederland, de Financial Intelligence Unit (FIU-Nederland), de Koninklijke Marechaussee en de AIVD en de MIVD.

Samenwerking en kennisdeling tussen opsporingsdiensten is erg belangrijk. Elke dienst heeft namelijk een specifiek werkteerrein. Informatie-uitwisseling is dus cruciaal, voorzover de privacywetgeving en geheimhoudingsverplichtingen dat toelaten.

Bijzondere opsporingsdiensten

De bijzondere opsporingsdiensten bundelen actief hun krachten in de strijd tegen de criminaliteit. Het gaat bijvoorbeeld om de bestrijding van georganiseerde misdaad, fraude en witwassen, maar ook om mensenhandel, illegale dierenhandel en milieucriminaliteit. De bijzondere opsporingsdiensten werken intensiever samen door meer informatie uit te wisselen en gebruik te maken van elkaars capaciteit en deskundigheid.

De bijzondere opsporingsdiensten zullen bij iedere zaak eventueel crimineel verkregen vermogen proberen af te nemen. Ze besteden structureel aandacht aan personen die optreden als schakel tussen de legale en illegale praktijk. Fraude met subsidies en toeslagen wordt stevig aangepakt. Vanuit de specifieke deskundigheid en kennis van de bijzondere opsporingsdiensten dragen ze bij aan het signaleren en opsporen van corruptie en integriteitschendingen in de financiële wereld.



Van fraudemelding tot onderzoek en vervolging

Elke dag komen fraudemeldingen binnen bij de FIOD. Die meldingen zijn afkomstig van de Belastingdienst, Toeslagen en de Douane, maar ook van andere toezicht-houders. Verder ontvangt de FIOD meldingen van brancheorganisaties, ondernemingen en particulieren. Een klein deel van de meldingen komt binnen via de Criminele Inlichtingen Eenheid.

Openbaar Ministerie

De FIOD werkt altijd nauw samen met het Openbaar Ministerie, met name met het Functioneel Parket. Uiteindelijk bepalen de officieren van justitie welke zaken voor de strafrechter komen. Met het Openbaar Ministerie hebben we contact op zowel strategisch als operationeel niveau. De FIOD overlegt over de inzet van capaciteit, aard en omvang van de zaken, maar ook over de manier waarop we een onderzoek aanpakken. Als bijvoorbeeld iemand wordt afgeluisterd, of een verdachte wordt verhoord, dan gebeurt dit niet zonder toestemming van het Openbaar Ministerie.

Stap 1

Meldingen selecteren

Na een eerste interne beoordeling op inhoud worden inkomende fraudemeldingen verwerkt in een pré-weeg. In dit pré-weegdocument staat welke strafbare feiten en welke verdachten de FIOD wil gaan onderzoeken.

Informatie verzamelen

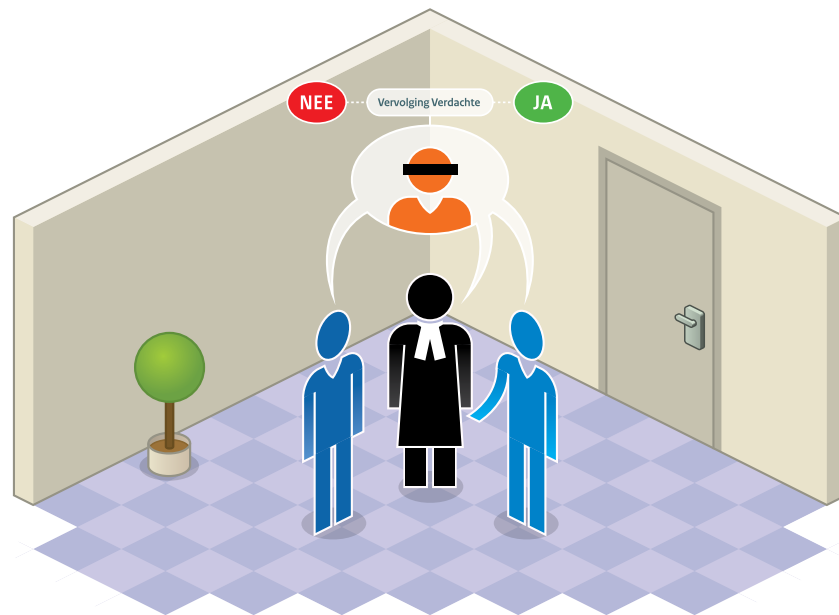
Als het nodig is verzamelen we actief en op zo'n breed mogelijke schaal informatie over de vermoedelijke verdachte en het delict. Deze feitenverzameling vormt het hart van het pré-weegdocument. Als ingrijpen wenselijk is en snelle actie nodig is, wordt de Snelle Interventie Service (SIS) ingezet.



Stap 2

Tripartiete Overleg

De pré-weegdocumenten worden vervolgens gewogen op verschillende criteria tijdens het zogenaamde Tripartiete Overleg, een overleg tussen drie partijen: de FIOD, het Openbaar Ministerie en een vertegenwoordiger van de toezichthouders. Bij de beoordeling of vervolgd gaat worden, wordt gekeken naar het financieel en maatschappelijk effect van die vervolging.



Beoordeling van een zaak

In samenwerking met het Openbaar Ministerie kiezen we welke fraudemeldingen tot een strafrechtelijk onderzoek leiden. De afspraken daarover worden vastgelegd in een projectplan. De ene keer kiezen we voor één groot onderzoek en de andere keer hebben tien kleine onderzoeken meer effect. Andere zaken doet de toezichthouder bestuursrechtelijk af met een heffing, een boete of een andere maatregel om de effecten van fraudebestrijding zo groot mogelijk te maken.

Stap 3

Het onderzoeksvoorstel

Capaciteit inschatten

Met ruim 1100 medewerkers heeft de FIOD een beperkte opsporingscapaciteit. Om de inzet zo effectief en efficiënt mogelijk te plannen, schrijft de FIOD voor elke zaak een onderzoeksvoorstel. In dit voorstel wordt, onder andere, een inschatting van de capaciteit gemaakt, die de FIOD en het Openbaar Ministerie nodig hebben voor het onderzoek en vervolging.

Grenzen aan capaciteit

Onze opsporingscapaciteit kent grenzen. Daarom maken we elk jaar afspraken met de toezichthouders en het Openbaar Ministerie over de inzet van onze capaciteit op de verschillende terreinen. Ook stellen we met hen een aantal fraudethema's vast die extra aandacht krijgen. Dat doen we op basis van ondermeer fraudepatronen, gedragingen waaraan specifieke risico's zijn verbonden en risicodoelgroepen. Zo kunnen we ons het ene jaar meer richten op bijvoorbeeld btw-carrouselfraude en buitenlands vermogen, en andere jaren op faillissementsfraude, witwassen en fraude met toeslagen. Deze afspraken worden vastgelegd in een zogenaamd handhavingsarrangement.



Stap 4

Het onderzoeksvoorstel

Methoden en middelen

De FIOD heeft de beschikking over verschillende opsporingsmiddelen, waaronder het inzetten van telefoontaps of het observeren van een verdachte. In deze stap wordt de te volgen methode bepaald en worden de in te zetten opsporingsmiddelen gekozen.

Grote invloed

Bij een opsporingsonderzoek kunnen we ook zogenoemde dwangmiddelen inzetten. Deze middelen zijn soms noodzakelijk voor het onderzoek, maar hebben grote invloed op het privé-leven van een verdachte. Daarom wegen we de inzet van middelen zeer zorgvuldig af. Door een grondige voorbereiding en planning van het onderzoek kunnen we het aantal middelen beperken. Alleen als er geen andere mogelijkheden zijn en als de officier van justitie toestemming heeft gegeven, zetten we deze middelen in.



Stap 5

Onderzoeksvoorstel accepteren

De FIOD bespreekt elk onderzoek met de officier van justitie aan de hand van het onderzoeksvoorstel. De officier van justitie beoordeelt het voorstel.



Het onderzoeksvoorstel

Het onderzoeksvoorstel is een schematisch overzicht van de rechercheactiviteiten, waarin we ook de doorlooptijd en het capaciteitsbeslag vastleggen. Dat voorstel bespreken we intern en met de officier van justitie. De officier van justitie toetst of het voorgestelde onderzoek voldoende bewijs kan opleveren om over te gaan tot strafrechtelijke vervolging. Als alles zorgvuldig is afgewogen kan de feitelijke opsporing beginnen.

Stap 6

Het onderzoek

Op basis van vaardigheden van opsporingsmedewerkers stellen we een team samen dat het onderzoek gaat uitvoeren. Nu begint de daadwerkelijke opsporing, waarbij het onderzoek is gericht op het vinden van de waarheid. Alle onderzoeksresultaten worden vastgelegd in een proces-verbaal.

Opsporen

Het in beslag nemen van de administratie is bijna altijd de eerste stap in de onderzoeken. Onder andere door onderzoek in de administratie moet fraude bewezen worden. Rechercheurs doorzoeken niet alleen de papieren administraties, maar ook digitale gegevens, zoals de harde schijven van de computer of gegevens op het (bedrijfs)netwerk. Voor die digitale bestanden maken we gebruik van speciale

programma's. Zo ontstaat een beeld van de fraude en hoe iemand die heeft gepleegd.

Verhoren

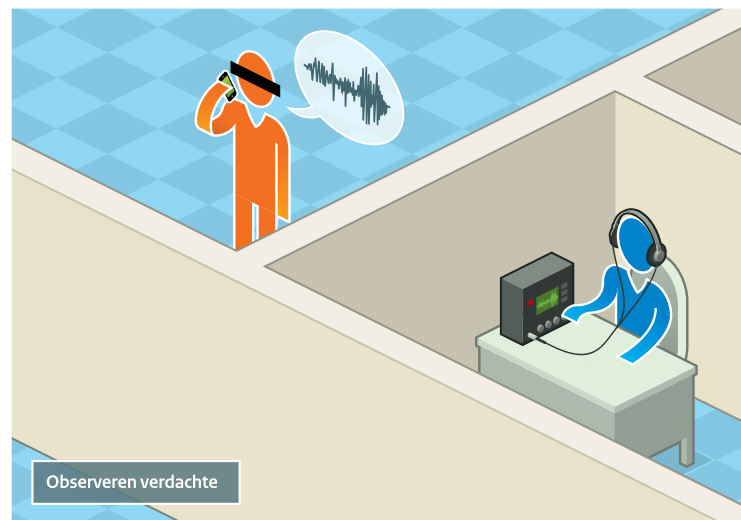
Het verhoren van de verdachte is een vast onderdeel van het onderzoek. Een verdachte kan een verklaring geven, maar mag dat ook weigeren. De verdachte moet in ieder geval de kans krijgen om uitleg te geven over de feiten waarvan hij verdacht wordt.

Ondersteuning onderzoek

De rechercheurs kunnen bij hun werkzaamheden terugvallen op de teams opsporingsinformatie voor informatie en advies. Deze teams verzamelen, bewerken en verstrekken relevante informatie en voeren analyses uit.

Digitaal Rechercheren

Met digitale recherche spelen we in op de snelle digitalisering van de maatschappij. Deze digitalisering heeft geleid tot nieuwe fraudepatronen en -methoden, en allerlei vormen van oplichting via internet. Om deze fraudeurs op te sporen, gebruiken we dezelfde digitale mogelijkheden als zij.



Stap 7

Overdragen en vervolgen

Het proces-verbaal is de juridische basis. Voor de vervolging van de verdachte moeten alle procedures in het onderzoek volgens de letter van de wet zijn uitgevoerd. Daarnaast moet een onderzoek voldoen aan onze eigen kwaliteitseisen. De rechercheurs overleggen daarom regelmatig met de officier van justitie over de voortgang van het onderzoek.

Vervolg van de verdachte

Op basis van het proces-verbaal beslist de officier van justitie of hij tot vervolging overgaat. Het is vervolgens aan de rechter om te bepalen of de verdachten schuldig zijn aan de ten laste gelegde strafbare feiten.



Meldingen selecteren



Tripartiete Overleg



Het onderzoeksvoorstel - Capaciteit inschatten



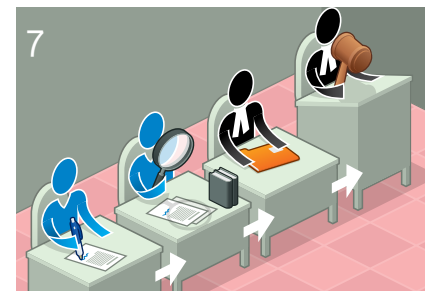
Het onderzoeksvoorstel - Methoden en middelen



Onderzoeksvoorstel accepteren



Het onderzoek



Overdragen en vervolgen



Hebt u nog vragen?

Deze brochure geeft algemene informatie over de opsporingsdienst van het ministerie van Financiën, de FIOD. Hebt u na het lezen van deze brochure nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de afdeling Externe en interne communicatie van de FIOD.

Adres

Belastingdienst/FIOD
Postbus 19266
3501 DG Utrecht
telefoon: 088 - 155 16 00



Deze brochure is een uitgave van:

Belastingdienst/FIOD
Postbus 19266 | 3501 DG Utrecht
T 088 155 16 00

April 2014 | Publicatie-nr. FIO50 - 1Z*5ED NED